

Universiteit Leiden

Bijlagen bij de Onderwijs- en Examenregeling van de Bacheloropleidingen

Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen

geldig vanaf 1 september 2016

Bijlage 1

BSc opleiding Wiskunde	4
BSc opleiding Informatica	8
BSc opleiding Sterrenkunde	13
BSc opleiding Natuurkunde	16
BSc opleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen	20
BSc opleiding Biologie	24

Bijlage 2

Minor Science and Research Based Business	28
Minor Biodiversity and Natural Environment	29
Minor Molecular Biotechnology	30
Minor Human Evolution.....	31
Minor Quantative Biology	32
Minor Sustainable Development.....	34
Minor Modern Drug Discovery	36
Minor Disease, Signaling and Drug Targets	38
Minor Data Science.....	40

Bijlage 3

Vooropleidingseisen Bacheloropleidingen	43
Vooropleidingseisen Minoren	45

Bijlage 4

E-studiegids	www.studiegids.leidenuniv.nl
--------------------	--

Universiteit Leiden

Bijlage 1

Studieprogramma's van de Bacheloropleidingen

BSc opleiding Wiskunde

Crohonummer 56980

Naast de monodisciplinaire BSc opleiding Wiskunde (W), bestaan er drie gecombineerde dubbele bacheloropleidingen: Wiskunde en Natuurkunde (W+N), met Sterrenkunde (W+S) of met informatica (W+I).

De opleiding *Wiskunde* wordt in Leiden verzorgd door het Mathematisch Instituut (MI). De dubbele opleidingen *Wiskunde en Natuurkunde* en *Wiskunde en Sterrenkunde* worden in Leiden verzorgd door het Mathematisch Instituut (MI), Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION) en de Sterrewacht Leiden. De dubbele opleiding *Wiskunde en Informatica* wordt in Leiden verzorgd door het Mathematisch Instituut (MI) en het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

De combinaties kunnen de hele bachelor worden gevolgd en leveren dan twee bachelor diploma's op. Voor alle combinatiestudies is de studielast groter dan de gebruikelijke 60 EC per jaar, zoals aangegeven in de onderstaande tabellen.

1 ^e jaar	Niveau	W	W+N	W+S	W+I
Algebra 1	200	6	6	6	6
Analyse 1 ¹	100	6	6	6	6
Analyse 2	200	6	6	6	6
Caleidoscoop	100	6	6	6	6
Inleiding kansrekening	100	6	6	6	6
Lineaire algebra 1	100	6	6	6	6
Wiskundige structuren	100	6	6	6	6
Programmeermethoden	100	6	6	6	6
Modelleren 1A	100	3			
Modelleren 1B	100	3			
Vrij keuzevak	100	6			
Diffusie	100		3		
Elektrische en magnetische velden	100		5	5	
Experimentele natuurkunde	200		6	4	
Introductie Moderne Natuurkunde	100		6	6	
Klassieke Mechanica a	100		5	5	
Optica	100		5	5	
Presenteren en Communiceren	100		1	1	
<i>Keuze uit:</i>			3		
• <i>Inleiding Astrofysica – 4 EC</i> ²	100				
• <i>Fysica van leven (van DNA tot proteïnen) – 3 EC</i>	100				
• <i>Fysica van moderne technologie – 3 EC</i>	100				
Inleiding Astrofysica	100			4	
Planetenstelsels	100			3	
Praktische Sterrenkunde	100			5	
Algoritmiek	200				6
Databases	200				6

¹ De vakken Analyse 1, Analyse 2, Lineaire Algebra 1 en Programmeermethoden mogen niet vervangen worden door de NA-variant, ook niet voor de dubbele programma's.

² In de dubbele studie Wiskunde+Sterrenkunde is het vak Inleiding Astrofysica een verplicht onderdeel en mag dus niet worden gekozen binnen de 3 EC keuze.

Digitale Technieken	200				6
Logica	100				6
Programmeertechnieken	200				6
TOTAAL		60	82	85	78
2^e jaar	Niveau	W	W+N	W+S	W+I
Modelleren 2A	200	3			
Modelleren 2B	200	3			
Numerieke methoden 1	200	6			
Complexe functietheorie	300	6	6	6	6
Gewone differentiaalvergelijkingen ³	200	6	6	6	6
Inleiding statistiek	200	6	6	6	6
Lineaire Algebra 2	200	6	6	6	6
<i>Keuze uit het tweedejaars wiskunde-aanbod van de bacheloropleiding Wiskunde (zie e-studiegids)</i>	200-400	24	24	24	18
Classical Electrodynamics	200		4	4	
Classical Mechanics b	200		3	3	
Quantum Mechanics 1	200		7	7	
Quantum Mechanics 2	300		5	5	
Statistical Physics 1	200		6	6	
<i>Keuzeruimte Natuurkunde</i>			9		
Introduction to Solid State Physics	300		3		
Labview	200		2		
Modern Physics Research	200		3		
Signal Processing and Noise	300		6		
Astronomical Observing Techniques	300			5	
Astronomy Lab and Observing Project ⁴	200			5	
Galaxies and Cosmology	300			5	
Modern Astronomical Research	200			3	
Stars	300			5	
Complexiteit	200				6
Datastructuren	200				6
Fundamentele Informatica 2	200				6
Kunstmatige Intelligentie	200				6
Optimalisering	200				6
Software Engineering	200				6
<i>Keuze uit:</i>					6
• <i>Operating Systemen – 6 EC</i>	200				
• <i>Computerarchitectuur – 6 EC</i>	300				
TOTAAL		60	96	96	84

³ In de dubbele bachelor 'Wiskunde en Natuurkunde' en 'Wiskunde en Sterrenkunde' mogen alleen de vakken Gewone differentiaalvergelijkingen en Lineaire algebra 2 gekozen worden, en niet de NA-varianten.

⁴ Deelname aan het Astronomy Lab and Observing Project staat uitsluitend open voor degenen die Praktische Sterrenkunde met goed gevolg hebben afgerond.

3^e jaar	Niveau	W	W+N	W+S	W+I
Keuze uit het derdejaars wiskunde-aanbod van de bacheloropleiding Wiskunde (zie de e-studiegids)	200-400	12	30	30	24
Bachelordossier, incl. LPC/studentenseminarium	400	18	24	24	24
Vrije keuzeruimte Wiskunde/Minor	200-400	30			
Keuzeruimte Natuurkunde/Sterrenkunde ⁵			16	10	
On Being A Scientist	200		3	3	
Research Skills & Introduction Bachelor project	300		3		
Radiative Processes	400			5	
1 wiskunde- of informaticavak uit het 3e jaar, (zie de e-studiegids)					6
4 informaticavakken uit het derdejaars aanbod van de bacheloropleiding Informatica (zie e-studiegids)					24
TOTAAL		60	76	72	78

Vrije Keuzeruimte wiskunde/Minor

De vrije keuzeruimte kan worden ingevuld met een minor uit het aanbod van de Universiteit Leiden of de TU Delft of met 5 vakken (van 6 EC) uit het aanbod van het derde jaar van de bachelor Wiskunde zonder dat daarvoor toestemming van de examencommissie voor nodig is. Indien de vrije keuze ruimte op een andere manier wordt ingevuld zal vooraf toestemming moeten worden gevraagd aan de examencommissie. De examencommissie zal toetsen op samenhang en niveau.

Bachelordossier

In het bachelordossier worden opgenomen de cursus LPC/studentenseminarium (te volgen in het tweede studiejaar). Het afstudeeronderzoek en het afstudeerverslag. In het geval van een dubbele programma dienen de twee disciplines herkenbaar te zijn in de keuze van het onderwerp van het onderzoek. Het onderzoek wordt begeleid door twee docenten, één uit iedere discipline. Beide disciplines geven een cijfer; het eindcijfer is het gemiddelde daarvan. Het is ook mogelijk om twee aparte bacheloronderzoeken te doen, en daarmee neemt het totaal aantal EC in het dubbele programma toe met 18.

Overlap keuzevakken

Het totaal aantal EC van een dubbel programma kan lager uitvallen dan in de tabel staat weergegeven door overlap van keuzevakken. Indien keuzevakken in beide programma's geaccepteerd worden, zoals bijvoorbeeld de vakken Numerieke Methoden 1, On being a Scientist en Keerpunten in de geschiedenis van de Natuurwetenschappen in de dubbele bachelor W+N, valt het totaal aantal EC lager behaald binnen de opleidingen lager uit.

Overgangsregeling Wiskunde inclusief alle dubbelstudies

De vakken Optimalisering, Gewone Differentiaalvergelijkingen en Complexe Functietheorie zijn tot en met academisch jaar 2013/2014 gegeven resp. onder de namen Besliskunde 1, Analyse 3, en Analyse 4. De vakken gegeven onder nieuwe en oude naam worden in deze regeling als equivalent beschouwd.

⁵ De manier waarop de keuzeruimte Natuurkunde / Sterrenkunde ingevuld kan worden, staat in deze bijlage bij de betreffende opleiding beschreven.

Overgangsregeling Wiskunde en Sterrenkunde

Voor studenten die met de studie zijn begonnen in het Academisch Jaar 2013-2014 of eerder geldt in afwijking van het bovenstaande het volgende: het vak Astronomical Observing Techniques vervalt in het 2de jaar en wordt toegevoegd aan het 3de jaar.

BSc opleiding Informatica

Crohonummer 56978

De opleiding *Informatica* en de dubbele opleiding *Informatica en Wiskunde* worden in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS) en het Mathematisch Instituut (MI). De dubbele propedeuses *Informatica en Natuurkunde* en *Informatica en Sterrenkunde* worden in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS), Mathematisch Instituut (MI), Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION) en de Sterrewacht Leiden.

De afstudeerrichting *Informatica en Economie* wordt in Leiden, Den Haag en Rotterdam verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS) en de Erasmus School of Economics (ESE; Erasmus University Rotterdam).

De afstudeerrichting *Informatica en Biologie* wordt in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS) en het Institute Biology Leiden (IBL).

Onderstaande tabellen geven de programma's weer van de afstudeerrichtingen Informatica, Informatica & Economie en Informatica & Biologie. Ook is het mogelijk om gelijktijdig twee propedeuses te volgen. In geval van zo'n dubbele propedeuse geldt het curriculum voor het 1^e jaar conform de kolom waarboven beide opleidingsnamen staan vermeld. De dubbele propedeuse Informatica en Wiskunde kan worden voortgezet in een dubbele bachelor.

Met ingang van het studiejaar 2015-2016 is een nieuw curriculum ingevoerd voor alle informatica specialisaties/afstudeerrichtingen waar hiervan het eerste jaar en het tweede jaar worden beschreven. Studenten die zijn gestart in september 2014 of eerder, volgen het oude curriculum. Van de nieuwe afstudeerrichting Informatica & Biologie worden in het studiejaar 2016-2017 alleen het eerste jaar en tweede jaar aangeboden.

Afstudeerrichting Informatica

1 ^e jaar	Niveau	I	I+W	I+N	I+S
Algoritmie	200	6	6	6	6
Databases	200	6	6	6	6
Digitale technieken	100	6	6	6	6
Programmeermethoden	100	6	6	6	6
Logica	100	6	6	6	6
Fundamentele informatica 1	100	6		6	6
Oriëntatie Informatica	100	3			
Studeren en presenteren	100	3			
Continue wiskunde 1	100	3			
Continue wiskunde 2	200	3			
Lineaire algebra voor informatici 1	100	3			
Lineaire algebra voor informatici 2	200	3			
Programmeertechnieken	200	6	6		
Algebra 1	200		6		
Caleidoscoop	100		6		
Inleiding Kansrekening	100		6		
Wiskundige Structuren	100		6		
Lineaire Algebra 1 of Lineaire Algebra 1 NA ⁶	100		6	6	6

⁶ Bij de dubbele bachelor Informatica en Wiskunde mogen de vakken Analyse 1, Analyse 2, Lineaire Algebra 1 niet worden vervangen door de NA-variant.

Analyse 1 of Analyse 1NA ⁶	100	6	6	6
Analyse 2 of Analyse 2NA	200	6	6	6
Elektrische en Magnetische velden	100		5	5
Experimentele Natuurkunde	200		6	4
Klassieke Mechanica a	100		5	5
Optica	100		5	5
Introductie moderne natuurkunde	100		6	6
Presenteren en Communiceren 1	100		1	1
<i>Keuze uit:</i>			3 ⁷	
• <i>Inleiding Astrofysica – 4 EC</i>	100			
• <i>Fysica van leven (van DNA tot proteïnen) – 3 EC</i>	100			
• <i>Fysica van moderne technologie – 3 EC</i>	100			
Diffusie	100		3	
Inleiding Astrofysica	100			4
Praktische Sterrenkunde	100			4
Planetenstelsels	100			4
TOTAAL		60	78	88/89

2^e jaar	Niveau	I	I+W
Concepten van Programmeertalen	200	6	
Computerarchitectuur	300	6	
Operating Systemen	200	6	
Statistiek	200	6	
Seminarium & Onderzoek ⁸	200	3	
On being a Scientist	200	3	
Security	200	6	6
Kunstmatige Intelligentie	200	6	6
Datastructuren	200	6	6
Fundamentele Informatica 2	200	6	6
Complexiteit	200	6	6
Complexe functietheorie	300		6
Gewone differentiaalvergelijkingen	200		6
Inleiding statistiek	200		6
Lineaire Algebra 2	200		6
Optimalisering	200		6
<i>Keuze uit:</i>			6
• <i>Operating Systemen – 6 EC</i>	200		
• <i>Computerarchitectuur – 6 EC</i>	300		
3 wiskundevakken van uit het 2 ^e jaar Wiskunde (zie e –studiegids)	200-400		18
TOTAAL		60	84

⁷ Indien er gekozen wordt voor het vak Inleiding Astrofysica, wordt het programma met 1 EC uitgebreid. Bij Informatica+Informatica omvat de keuze 4 EC, resulterend in 89 voor het totale programma.

⁸ Studenten Informatica & Wiskunde kiezen óf Seminarium & Onderzoek óf LPC-studentenseminarium bij wiskunde.

Studenten die zijn gestart in september 2014 of eerder, volgen onderstaand curriculum:

3 ^e jaar	Niveau	I	I+W
2 vakken uit het volgende aanbod:		12	
• <i>Human Computer Interaction</i> – 6 EC	400		
• <i>Compilerconstructie</i> – 6 EC	300		
• <i>Data Mining</i> – 6 EC	200		
• <i>Theorie van Concurrency</i> – 6 EC	300		
• <i>Computer Graphics</i> – 6 EC	300		
• <i>Fundamentele Informatica 3</i> – 6 EC	300		
• <i>Netwerken</i> – 6 EC	300		
• <i>Natural Computing</i> – 6 EC	300		
Vrije keuzeruimte		30	
Bachelordossier	400	18 ⁹	24 ¹⁰
4 wiskundevakken van 6 EC uit het 3 ^e jaar Wiskunde (zie e-studiegids)			24
1 informatica- of wiskundevak uit het 3 ^e jaar (zie e-studiegids)	300/400		6
4 informaticavakken van 6 EC uit het 3 ^e jaar Informatica (zie e-studiegids)			24
TOTAAL		60	78

Vrije keuzeruimte Informatica

De vrije keuzeruimte kan worden ingevuld met een minor uit het aanbod van de universiteit Leiden, TU Delft, of Erasmus Universiteit Rotterdam, of met vijf vakken (van 6 EC) uit het aanbod van het derde jaar van de bachelor Informatica zonder dat daarvoor toestemming van de examencommissie nodig is. Indien de vrije keuzeruimte op een andere manier wordt ingevuld zal vooraf toestemming moeten worden gevraagd aan de examencommissie. De examencommissie zal toetsen op samenhang en niveau.

Overgangsregeling Wiskunde inclusief alle dubbelstudies

De vakken Optimalisering, Gewone Differentiaalvergelijkingen en Complexe Functietheorie zijn tot en met academisch jaar 2013/2014 gegeven resp. onder de namen Besliskunde 1, Analyse 3, en Analyse 4. De vakken gegeven onder nieuwe en oude naam worden in deze regeling als equivalent beschouwd.

⁹ In het Bachelordossier zijn het Studentenseminarium (te volgen in het tweede jaar), het afstudeeronderzoek en het afstudeerverslag opgenomen.

¹⁰ In het Bachelordossier zijn het Studentenseminarium (te volgen in het tweede jaar), het LPC-studentenseminarium van Wiskunde, het afstudeeronderzoek en het afstudeerverslag opgenomen. De dubbele studie dient herkenbaar te zijn aan de keuze van het onderwerp van het Bacheloronderzoek. Het onderzoek wordt begeleid door twee docenten, uit iedere discipline één. De begeleiders overleggen en beide disciplines geven een cijfer. Het eindcijfer is het gemiddelde daarvan.

Afstudeerrichting Informatica & Economie

1 ^e jaar	Niveau	EC
Algoritmie	200	6
Continue wiskunde 1	100	3
Databases	200	6
Fundamentele informatica 1	100	6
Lineaire algebra voor informatici 1	100	3
Oriëntatie Informatica & Economie	100	3
Programmeermethoden	100	6
Studeren en presenteren	100	3
<i>De volgende vakken worden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gevolgd:</i>		
Marketing		8
Micro-economie		8
Organisatie en Strategie		8
TOTAAL		60

2 ^e jaar	Niveau	EC
Digitale technieken	100	6
Datastructuren	200	6
Logica	100	6
Programmeertechnieken	200	6
Seminarium & Onderzoek	200	3
On being a Scientist	200	3
Integratie: Business-IT-Alignment	200	4
Integratie: Project-Management	200	4
Statistiek	200	6
<i>De volgende vakken worden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gevolgd:</i>		
Accounting (I&E)		8
Macro-economie		8
TOTAAL		60

3^e jaar

Studenten die zijn gestart in september 2014 of eerder, volgen onderstaand curriculum:

In het derde jaar wordt, naast een aantal verplichte vakken, gekozen tussen de specialisaties Core Computer Science en Business Information Systems.

3 ^e jaar	Niveau	CCS	BIS
<i>Verplichte vakken:</i>			
Data Mining	200	6	6
Human Computer Interaction	400	6	6
Requirements Engineering	200	6	6
Bachelordossier ¹¹	400	16	16
<i>Het volgende vak wordt aan de Erasmus Universiteit Rotterdam gevolgd:</i>			
Finance 1		8	8
<i>Specialisatie Core Computer Science</i>			
Theorie van Concurrency	300	6	
Computer Graphics	300	6	
Natural Computing	300	6	

¹¹ In het Bachelordossier zijn het Studentenseminarium (te volgen in het tweede jaar), het afstudeeronderzoek en het afstudeerverslag opgenomen.

Specialisatie Business Information Systems

Seminar Business Information Systems	300	6
Computational Intelligence	300	6
Business Intelligence and Process Modeling	300	6
TOTAAL	60	60

**Afstudeerrichting
Informatica & Biologie**

1^e jaar	Niveau	EC
Algoritmiek	200	6
Algoritmiek	200	6
Basispracticum Informatica & Biologie	100	4
Biochemie	200	6
Celbiologie	200	3
Celfysiologie	200	3
Databases	200	6
Fundamentele informatica 1	100	6
Logica	100	6
Microbiologie	200	3
Moleculaire genetica	100	5
Oriëntatie Informatica & Biologie	100	3
Programmeermethoden	100	6
Studeren en presenteren	100	3
TOTAAL	60	60

2^e jaar	Niveau	EC
Bio-ethiek	200	3
Continue wiskunde 1	100	3
Continue wiskunde 2	200	3
Datastructuren	200	6
Digitale technieken	100	6
Integratie: Sequence Analysis	200	3
Integratie: Technology trends	200	3
Lineaire algebra voor informatici 1	100	3
Moleculaire biologie	200	6
Moleculaire genetica 2	300	6
Programmeertechnieken	200	6
On being a Scientist	200	3
Seminarium & Onderzoek	200	3
Statistiek	200	6
TOTAAL	60	60

BSc opleiding Sterrenkunde

Crohonummer 50205

Naast de monodisciplinaire BSc opleiding Sterrenkunde (S), bestaan er drie gecombineerde dubbele propedeuse studies in het eerste jaar: Sterrenkunde met Natuurkunde (S+N), met Wiskunde (S+W) of met Informatica (S+I). De eerste twee combinaties kunnen tijdens de gehele bachelor opleiding worden gevolgd en leveren dan twee bachelor diploma's op. De combinatie S+I kan na het eerste jaar enkel als twee afzonderlijke studies worden gevolgd. Voor alle combinatiestudies is de studielast groter dan de gebruikelijke 60 EC per jaar, zoals aangegeven in de onderstaande tabellen.

De opleiding *Sterrenkunde* en de dubbele opleidingen *Sterrenkunde en Natuurkunde* en *Sterrenkunde en Wiskunde* worden in Leiden verzorgd door de Sterrewacht Leiden, het Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION) en het Mathematisch Instituut (MI). De dubbele propedeuse *Sterrenkunde en Informatica* wordt in Leiden verzorgd door de Sterrewacht Leiden, het Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION), het Mathematisch Instituut (MI) en het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

1 ^e jaar	Niveau	S	S+N	S+W	S+I
Analyse 1NA of Analyse 1 ¹²	100	6	6	6 ¹	6
Analyse 2NA of Analyse 2	200	6	6	6 ¹	6
Elektrische en magnetische velden	100	5	5	5	5
Experimentele natuurkunde (deel1)	200	4	6	4	4
Inleiding astrofysica	100	4	4	4	4
Introductie moderne natuurkunde	100	6	6	6	6
Klassieke mechanica a	100	5	5	5	5
Lineaire algebra 1NA of Lineaire algebra 1	100	6	6	6	6
Optica	100	5	5	5	5
Planetenstelsels	100	3	3	3	3
Praktische Sterrenkunde	100	5	5	5	5
Presenteren en Communiceren	100	1	1	1	1
Programmeermethoden NA	100	4	4		
Programmeermethoden	100			6	6
Diffusie	100		3		
<i>Keuze uit:</i>			3		
• <i>Fysica van leven (van DNA tot proteïnen) – 3 EC</i>	100				
• <i>Fysica van moderne technologie – 3 EC</i>	100				
Algebra 1	200			6	
Caleidoscoop	100			6	
Inleiding Kansrekening	100			6	
Wiskundige Structuren	100			6	
Algoritmie	200				6
Databases	200				6
Digitale Technieken	100				6
Fundamentele Informatica 1	100				6
Logica	100				6
TOTAAL		60	68	86	92

¹² In de dubbelstudie Sterrenkunde+Wiskunde mogen alleen de vakken Analyse 1, Analyse 2 en Lineaire Algebra 1 gekozen worden.

2^e jaar	Niveau	S	S+N	S+W
Analyse 3NA	200	6	6	
Astronomical Observing Techniques	300	5	5	5
Astronomy Lab and Observing Project ¹³	200	5	5	5
Classical Electrodynamics	200	4	4	4
Classical Mechanics b	200	3	3	3
Galaxies and Cosmology	300	5	5	5
Lineaire algebra 2NA of Lineaire algebra 2 ¹⁴	200	6	6	6
Modern Astronomical Research	200	3	3	3
Quantum Mechanics 1	200	7	7	7
Quantum Mechanics 2	300	5	5	5
Statistical Physics 1	200	6	6	6
Stars	300	5	5	5
Introduction to Solid State Physics	300		3	
Labview	200		2	
Modern Physics Research	200		3	
Signal Processing and Noise	300		6	
Complexe Functietheorie	300			6
Gewone Differentiaalvergelijkingen	200			6
Inleiding Statistiek	200			6
4 wiskundevakken van 6 EC uit het 2 ^e jaar Wiskunde (zie e-studiegids)				24
TOTAAL		60	74	96
3^e jaar	Niveau	S	S+N	S+W
Kernpakket of Minor		30	30	15
Statistics AN	200	5	5	
On Being A Scientist	200	3	3	3
Bachelor Research Project ^{15, 16}	400	18	20	24
Bachelor Thesis and Presentation (3+1 EC)	400	4	4	
Research Skills & Introduction Bachelor project	300		3	
5 wiskundevakken van 6 EC uit het 3 ^e jaar Wiskunde (zie e-studiegids)				30
TOTAAL		60	65 ¹⁷	72 ⁶

¹³ Deelname aan het Astronomy Lab and Observing Project staat uitsluitend open voor degenen die Praktische Sterrenkunde met goed gevolg hebben afgerond.

¹⁴ In de dubbele studie Sterrenkunde+Wiskunde mag alleen het vak Lineaire Algebra 2 gekozen worden.

¹⁵ Deelname aan het Bachelor Research Project staat uitsluitend open:

- voor degenen die het programma van het eerste en het tweede studiejaar Sterrenkunde hebben afgerond;
- voor degenen die bij gebreke hiervan van de studieadviseur uitdrukkelijke toestemming voor deelname hebben gekregen.

¹⁶ De beoordeling van de Bachelor projecten verschilt. Sterrenkunde geeft 2 cijfers, N+S combineert de cijfers voor scriptie+presentatie in één cijfer, en S+W geeft één totaalcijfer. Het onderzoekproject van dubbele studie wordt begeleid door twee docenten, één uit elke discipline, die gezamenlijk het eindcijfer bepalen. Bij S+W is het ook mogelijk om twee bachelor projecten te volgen: een Sterrenkunde project voor 23 EC en een wiskunde project voor 18 EC.

¹⁷ Het totaal aantal EC van een dubbel programma kan anders uitvallen dan het getal in de tabel door overlap van keuzevakken.

Vrije keuzeruimte Sterrenkunde

Bij Sterrenkunde en de combinatie Sterrenkunde en Natuurkunde is in het eerste semester van de 3de jaar is 30 EC gereserveerd die, in overleg met de studieadviseur, wordt ingevuld op een van de volgende manieren:

1. met het 30 EC Kernpakket, dat hieronder wordt beschreven;
2. met een 30 EC minorprogramma zoals beschreven in de artikelen 3.2.2 tot en met 3.2.6 van deze Onderwijs- en Examenregeling.

Bij de combinatie Sterrenkunde en Wiskunde kan hier uitsluitend het Kernpakket gekozen worden, dat dan 15 EC omvat, en eveneens hieronder wordt beschreven.

De gemaakte keuzes kunnen gevolgen hebben voor de toelating tot de MSc opleiding Astronomy, waar toelatingseisen kunnen gelden voor bepaalde specialisaties. Tevens zullen vanaf het Academisch jaar 2018-2019 alleen die studenten die het Kernpakket gevolgd hebben, automatisch worden toegelaten tot de MSc opleiding Astronomy. Toelatingsregelingen voor de MSc opleiding Astronomy worden vermeld in de Onderwijs- en Examenregeling van deze opleiding.

Kernpakket

Het Kernpakket bestaat voor Sterrenkunde, en voor de combinatie Sterrenkunde en Natuurkunde, uit een verplicht vak van 5 EC en 25 EC aan keuzevakken. Voor de combinatie Sterrenkunde en Wiskunde bestaat het Kernpakket uit een verplicht vak van 5 EC en 10 EC aan keuzevakken. Het verplichte vak en de toegestane keuzevakken, die in overleg met de studieadviseur gekozen worden, zijn vermeld in onderstaande lijst. Indien een student in overleg met de studieadviseur een keuzevak als onderdeel van het Kernpakket wil kiezen dat niet op onderstaande lijst vermeld staat, kan dit uitsluitend na voorafgaande toestemming van de Examencommissie Sterrenkunde.

	Niveau	S	S+N	S+W
Verplicht:				
Radiative Processes	400	5	5	5
Keuze:				
Atomic and Molecular Physics	300	6	6	6
Introduction General Relativity and Astrophysical Applications	300	6	6	6
Keerpunten in de geschiedenis der natuurwetenschappen	200	5	5	5
Magnetic Resonance Phenomena	300		6	
Mathematical Methods of Physics	300	6	6	6
Molecular Biology for Physicists	200	5	5	5
Physics of Elementary Particles	300	6	6	6
Physics of Life (from Motors to Nerve Pulses)	300		6	
Relativistic Electrodynamics	300	3	3	3
Statistical Physics 2	300	6	6	6
Algoritmie	200	6		6
Computer Graphics	300	6		6
Databases	200	6		6
Data Mining	200	6		6
Introduction to Solid State Physics	300	3		3
Inleiding kansrekening	100	6		
MSc vak(ken) Astronomy van niveau 400	400	3 - 6		
Astrobiology	200	3		
Signal Processing and Noise	300	6		
Numerieke methoden 1 (TU Delft)	200	6	6	

Econophysics	300	6	
Physics of Energy	200	4	
Semiconductors and Electron Bands	300	6	
Fysica van Moderne Technologie	100		3

Overgangsregeling Wiskunde inclusief alle dubbelstudies

De vakken Optimalisering, Gewone Differentiaalvergelijkingen en Complexe Functietheorie zijn tot en met academisch jaar 2013/2014 gegeven resp. onder de namen Besliskunde 1, Analyse 3, en Analyse 4. De vakken gegeven onder nieuwe en oude naam worden in deze regeling als equivalent beschouwd.

Overgangsregeling Wiskunde en Sterrenkunde

Voor studenten die met de studie zijn begonnen in het Academisch Jaar 2013-2014 of eerder geldt in afwijking van het bovenstaande het volgende: het vak Astronomical Observing Techniques vervalt in het 2de jaar en wordt toegevoegd aan het 3de jaar.

BSc opleiding Natuurkunde

Crohonummer 50206

Naast de monodisciplinaire BSc opleiding Natuurkunde (N), bestaan er drie gecombineerde dubbele propedeuse studies in het eerste jaar: natuurkunde samen met sterrenkunde (N+S), met wiskunde (N+W) of met informatica (N+I). De eerste twee combinaties kunnen de hele bachelor worden gevolgd en leveren dan twee bachelor diploma's op. De combinatie N+I kan na het eerste jaar enkel als twee losse studies worden gevolgd. Voor alle combinatiestudies is de studielast groter dan de gebruikelijke 60 EC per jaar, zoals aangegeven in de onderstaande tabellen.

De opleiding *Natuurkunde* en de dubbele opleidingen *Natuurkunde en Sterrenkunde* en *Natuurkunde en Wiskunde* worden in Leiden verzorgd door het Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION), de Sterrewacht Leiden en het Mathematisch Instituut (MI). De dubbele propedeuse *Natuurkunde en Informatica* wordt in Leiden verzorgd door het Leids Instituut voor Onderzoek in de Natuurkunde (LION), het Mathematisch Instituut (MI) en het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

1 ^e jaar	Niveau	N	N+S	N+W	N+I
Analyse 1 NA of Analyse 1 ¹⁸	100	6	6	6	6
Analyse 2 NA of Analyse 2	200	6	6	6	6
Diffusie	100	3	3	3	3
Elektrische en magnetische velden	100	5	5	5	5
Experimentele natuurkunde	200	6	6	6	6
Inleiding astrofysica	100	4	4	-	-
Introductie moderne natuurkunde	100	6	6	6	6
Klassieke mechanica a	100	5	5	5	5
Lineaire algebra INA of Lineaire algebra 1	100	6	6	6	6
Optica	100	5	5	5	5
Presenteren en communiceren 1	100	1	1	1	1
Programmeermethoden NA	100	4	4	-	-
Programmeermethoden	100	-	-	6	6
Keuzevakken	100	3	3	3 of 4	3 of 4
• <i>Inleiding astrofysica</i>	100	-	-	4	4
• <i>Fysica van leven (van DNA tot proteïnen)</i>	100	3	3	3	3
• <i>Fysica van moderne technologie</i>	100	3	3	3	3
Planetenstelsels	100		4		
Praktische sterrenkunde	100		4		
Algebra 1	200			6	
Caleidoscoop	100			6	
Inleiding kansrekening	100			6	
Wiskundige structuren	100			6	
Algoritmie	200				6
Databases	200				6
Digitale technieken	100				6
Fundamentele informatica 1	100				6
Logica	100				6
TOTAAL		60	68	82-83	88-89

¹⁸ In de dubbele propedeuse 'Natuurkunde en Wiskunde' mogen alleen de vakken Analyse 1, Analyse 2 en Lineaire algebra 1 gekozen worden, en niet de NA varianten.

2^e jaar	Niveau	N	N+S	N+W
Analyse 3 NA	200	6	6	
Classical Electrodynamics	200	4	4	4
Classical Mechanics b	200	3	3	3
Introduction to Solid State Physics	300	3	3	3
Labview	200	2	2	2
Linear algebra 2NA of Lineaire algebra 2 ¹⁹	200	6	6	6
Modern Physics Research	200	3	3	3
Quantum Mechanics 1	200	7	7	7
Quantum Mechanics 2	300	5	5	5
Signal Processing and Noise	300	6	6	6
Statistical Physics 1	200	6	6	6
Keuzevakken (zie lijst op pagina 19)		9		9
Astronomical Observing Techniques	400		5	
Astronomy Lab and Observing Project ²⁰	200		5	
Galaxies & Cosmology	300		5	
Modern Astronomical Research	200		3	
Stars	300		5	
Complexe functietheorie	300			6
Gewone differentiaalvergelijkingen	200			6
Inleiding statistiek	200			6
4 wiskundevakken van 6EC uit het 2 ^e jaar Wiskunde				24
TOTAAL		60	74	96
3^e jaar	Niveau	N	N+S	N+W
Bachelor project (Research) ²¹	400	20	20	24 ²²
Bachelor project (Thesis)	400	3	4	
Bachelor project (Presentation)	400	1		
On Being A Scientist	300	3	3	3
Research Skills & Introduction Bachelor project	300	3	3	3
Keuzevakken of minor (zie toelichting pagina 19)		30	25	16
Radiative Processes	400		5	
Statistics AN	200		5	
5 wiskundevakken van 6 EC uit het 3 ^e jaar Wiskunde	300/400			30
TOTAAL		60	65	76

¹⁹ In de dubbele propedeuse ‘Natuurkunde en Wiskunde’ mag alleen Lineaire algebra 2 gekozen worden, en niet de NA variant.

²⁰ Deelname aan het Astronomy Lab and Observing Project staat uitsluitend open voor degenen die Praktische Sterrenkunde met goed gevolg hebben afgerond.

²¹ De beoordeling van de Bachelor projecten verschilt voor de drie verschillende bachelors. Natuurkunde geeft 3 cijfers, N+S combineert de cijfers voor scriptie+presentatie in één cijfer, en N+W geeft één totaalcijfer. Het researchpracticum ‘Experimentele biofysica (1EC)’ kan deel uitmaken van het Bachelor project. Het onderzoeksproject van dubbele bachelorstudenten wordt begeleid door twee docenten, één uit elke discipline, die gezamenlijk het eindcijfer bepalen. Het is ook mogelijk om twee bachelor projecten te volgen: een Natuurkunde project voor 24 EC en een wiskunde project voor 18 EC.

²² In het bacheloronderzoek voor N+W studenten is opgenomen de 2e jaars cursus LPC/studentenseminarium (2e studiejaar).

Keuzevakken of minor

Bij Natuurkunde en de combinatie Natuurkunde en Sterrenkunde is in het eerste semester van de 3de jaar 30 EC gereserveerd die, in overleg met de studieadviseur, wordt ingevuld op een van de volgende manieren:

1. met een 30 EC pakket van vakken te kiezen uit de onderstaande tabel;
2. met een 30 EC minorprogramma zoals beschreven in de artikelen 3.2.2 tot en met 3.2.6 van deze Onderwijs- en Examenregeling.

Bij de combinatie Natuurkunde en Sterrenkunde is het vak 'Radiative Processes' verplicht. Bij de combinatie Natuurkunde en Wiskunde moet de student, naast 5 wiskunde vakken van 6 EC, ook 15 EC aan keuzevakken uit de onderstaande tabel kiezen. De keuze van een Minor of een samenhangend pakket van keuzevakken moet altijd gebeuren in overleg met de studieadviseur.

De gemaakte keuzes kunnen gevolgen hebben voor de toelating tot de MSc opleiding Physics, waar toelatingseisen kunnen gelden voor bepaalde specialisaties. Toelatingsregelingen voor de MSc opleiding Physics worden vermeld in de Onderwijs- en Examenregeling van deze opleiding.

Keuzevakken	Niveau	EC
Keerpunten in de Geschiedenis v/d Natuurwetenschappen	200	5
Mathematical Methods of Physics	300	6
Molecular Biology for physicists	200	5
<i>Numerieke Methoden 1 (TUD)</i>	200	6
Physics of Energy	200	4
Relativistic Electrodynamics	300	3
Atomic and Molecular Physics	300	6
Econophysics	300	6
Introduction to General Relativity	300	6
Magnetic Resonance Phenomena	300	6
Physics of Elementary Particles	300	6
Physics of Life: from Motors to Nerve Pulses	300	6
Radiative Processes (verplicht voor N+S)	400	5
Semiconductors and Electron Bands	300	6
Statistical Physics 2	300	6

Overgangsregeling Wiskunde inclusief alle dubbelstudies

De vakken Optimalisering, Gewone Differentiaalvergelijkingen en Complexe Functietheorie zijn tot en met academisch jaar 2013/2014 gegeven resp. onder de namen Besliskunde 1, Analyse 3, en Analyse 4. De vakken gegeven onder nieuwe en oude naam worden in deze regeling als equivalent beschouwd.

BSc opleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen

Crohonummer 50207

De opleiding *Bio-Farmaceutische Wetenschappen* en afstudeerrichting *Bio-Farmaceutische Wetenschappen en Farmacie* worden in Leiden verzorgd door het Leiden Academic Centre for Drug Research (LACDR), het Leids Instituut voor Chemisch Onderzoek (LIC), het Leiden University Medical Center (LUMC) en het Mathematisch Instituut (MI).

Het bachelorprogramma Bio-Farmaceutische Wetenschappen (BFW) is een drie-jarige studie (180 EC) gericht op het opleiden van studenten tot (junior) geneesmiddelenonderzoeker. Het eerste jaar, de propedeuse en het tweede jaar bestaan uit een vast programma. De eerste helft van het derde jaar bestaat uit vrije keuzeruimte (30 EC), die ingevuld kan worden met zelf samen te stellen vakkenpakket of een minor aangeboden door de Universiteit Leiden, TU Delft of Erasmusuniversiteit te volgen. Ook is het mogelijk in te stromen in de BSc afstudeerrichting "BFW en Farmacie". De opleiding wordt afgesloten met een onderzoeksproject (16 EC).

Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben, in aanvulling op de in art. 2.3 van de Onderwijs- en examenregeling genoemde algemene eindkwalificaties voor opleidingen binnen de faculteit, de volgende specifieke eindkwalificaties van de opleiding bereikt:

- a. Kennis van en inzicht in de basisvakken, actuele concepten en werkwijzen van geneesmiddelenonderzoek;
- b. Voldoende theoretische en praktische vaardigheden op het gebied van geneesmiddelenonderzoek om onder (strikte) supervisie onderzoek te kunnen uitvoeren;
- c. Het vermogen om kritisch te denken, te abstraheren, en een wetenschappelijke probleemstelling te analyseren;
- d. Inzicht in de wijze waarop gangbare hypothesen via experimenten kunnen worden getoetst, en hoe verworven kennis kan leiden tot theorievorming;
- e. Inzicht in de positie van verschillende deelgebieden binnen het geheel van het geneesmiddelenonderzoek en hun relatie tot aanpalende wetenschapsgebieden;
- f. De vaardigheid om met vakgenoten te communiceren over onderzoeksresultaten;
- g. Voldoende kennis en begrip van de maatschappelijke rol van het geneesmiddelenonderzoek om vanuit opgedane kennis en inzicht te kunnen reflecteren op wetenschappelijke en maatschappelijke problemen.

Eindkwalificaties Afstudeerrichting BFW en Farmacie

In aanvulling op bovenstaande eindkwalificaties hebben afgestudeerden van de opleiding met de Afstudeerrichting BFW en Farmacie de volgende specifieke eindkwalificaties van de opleiding bereikt:

- a. Het dragen van verantwoordelijkheid en in staat zijn het eigen handelen kritisch, door middel van zelfreflectie, en met behulp van kwaliteitssystemen te bewaken;
- b. Een nauwkeurige en zorgvuldige instelling;
- c. In staat zijn tot mondelinge en schriftelijke communicatie met de patiënt in correct Nederlands op een basisniveau volgens de algemene fatsoensnormen;
- d. Het op adequate wijze interpreteren en afhandelen van zelfzorgvragen van patiënten;
- e. Een apothekersattitude: de afgestudeerde is maatschappelijk betrokken, beschikt over empathie, heeft een toetsbare opstelling, is flexibel en praktisch van aard, is betrouwbaar en integer, en beschikt over het vermogen zich te verplaatsen in een selectieve groep patiënten (doelgroep).

Programma

1^e jaar	niveau	EC
Academische Vorming 1	100	3
Analytische Chemie 1	200	6
Biochemie 1	100	3
Biochemie 1 Practicum	100	3
Calculus	100	3
Celbiologie	100	3
Fysiologie	100	6
Histologie	100	2
Inleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen	100	2
Mentoraat	100	1
Moleculaire Genetica 1	100	3
Organische Chemie 1	200	5
Organische Chemie Practicum	100	3
Scheikunde	100	4
Statistiek 1	200	2
Thema Effecten van Geneesmiddelen 1	200	6
Thema Effecten van Geneesmiddelen 2	200	5
Totaal		60
2^e jaar	niveau	EC
Academische Vorming 2	200	4
Anatomie	200	3
Biochemie 2	200	3
Biochemie 2 Practicum	200	3
Celbiologie Practicum	200	2
Farmacologie	300	6
Statistiek 2	300	2
Immunologie	200	3
Moleculaire Genetica 2	200	3
Organische Chemie 2	300	5
Pathologie	200	3
Thema Effecten van Geneesmiddelen 3	300	5
Thema Geneesmiddeltoediening en -afgifte	200	10
Thema Ontwerp & Synthese	300	8
Totaal		60
3^e jaar	niveau	EC
Academische Vorming 3	300	1
Farmaco-epidemiologie	300	3
Onderzoeksopdracht, inclusief thesis en mondelinge presentatie	400	16
Ontwikkelingstraject Geneesmiddelen	300	10
Vrije keuzeruimte	200-500	30
Totaal		60

Deelneming aan een praktische oefening

Voor het succesvol afronden van een praktische oefening en toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen dat verbonden is aan die praktische oefening of waar die praktische oefening een onderdeel van is, is ten minste actieve deelneming aan alle onderdelen van de desbetreffende praktische oefening verplicht, behoudens die onderdelen waarvoor door of namens de examencommissie vrijstelling is verleend.

Studieadvies – aanvullend op artikel 6.3.2 van de OER

1. Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltaoetsen, dan gelden voor uitvoering van de Regeling Bindend Studieadvies Universiteit Leiden de afzonderlijke studiepunten van deze deeltaoetsen pas als behaald als de betreffende onderwijseenheid in haar geheel met goed gevolg is afgerond.
2. Voor de opleiding Bio-Farmaceutische Wetenschappen geldt voor het eerste studiejaar als aanvullende eis op de in de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden genoemde eisen voor het eerste studiejaar, dat ten minste één van de volgende onderdelen met goed gevolg moet zijn voltooid: Analytische chemie 1, Biochemie 1 Practicum en Organische Chemie Practicum. Voor de consequenties die worden of kunnen worden verbonden aan het niet voldoen aan deze aanvullende eis, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar.

Vrije keuzeruimte Bio-Farmaceutische Wetenschappen

De vrije keuzeruimte (30 EC, niveau 200-500) kan worden ingevuld met één van de minoren uit het aanbod van de Technische Universiteit Delft of de Erasmus Universiteit Rotterdam. Indien de vrije keuze ruimte op een andere manier wordt ingevuld, zal vooraf toestemming moeten worden gevraagd aan de examencommissie Bio-Farmaceutische Wetenschappen. Het zelf samengestelde vakkenpakket dient minimaal 15 EC aan vakken op het gebied van Life Sciences te omvatten en de examencommissie zal toetsen op samenhang en niveau.

De Afstudeerrichting Farmacie kent geen vrije keuzeruimte (zie pagina 23).

Onderzoeksopdracht

De onderzoeksopdracht dient uitgevoerd te worden bij van één van de onderzoeksgroepen van het Leiden Academic Centre for Drug Research (LACDR) van de Universiteit Leiden, bij het Centre for Human Drug Research (CHDR) of onder begeleiding van een stafid van het LACDR of het CHDR. Na goedkeuring door de examencommissie kunnen onderzoeksopdrachten met een bio-farmaceutisch karakter ook plaatsvinden bij externe onderzoeksgroepen waaraan hoogleraren van het LACDR verbonden zijn. De regels voor onderzoeksopdracht, mondelinge presentatie en thesis zijn geformuleerd in de e-studiegids (bijlage 4). Binnen de bacheloronderzoeksopdracht worden de volgende keuzemogelijkheden aangeboden:

- a. Onderzoeksopdracht op het gebied van één van de lopende onderzoeksthema's van het LACDR of het CHDR, met de volgende onderdelen:

	niveau	EC
Literatuur onderzoek, onderzoeksplan, praktische implementatie en uitvoering	400	12
Schriftelijke rapportage	400	3
Mondelinge presentatie	400	1

- b. Onderzoeksopdracht op het gebied van geneesmiddelenonderzoek met een vrij te kiezen wetenschappelijke onderzoeksvraag met een innovatief karakter. Deze vrije variant van de onderzoeksopdracht is nog in ontwikkeling. Naar aanleiding van de pilot van deze vrije variant in het academisch jaar 2015-16, waarvan de bevindingen op het moment van het vaststellen de Onderwijs- en Examenregeling nog niet binnen zijn,

worden de onderdelen van deze vrije variant vastgesteld. De onderdelen zullen uiterlijk oktober 2016 in de e-studiegids worden bekend gemaakt.

Afstudeerrichting

Bio-Farmaceutische Wetenschappen en Farmacie

Per 1 september 2016 kent de opleiding de Afstudeerrichting Farmacie²³. Deze afstudeerrichting is alleen toegankelijk voor BFW-studenten die aan de ingangseisen van deze afstudeerrichting voldoen (zie hieronder). Het aantal BFW-studenten dat Afstudeerrichting Farmacie kan volgen is beperkt en is voor het academisch jaar 2016-2017 bepaald op minimaal 10 en maximaal 50 BFW-studenten. De opleiding behoudt zich het recht voor minder studenten toe te laten.

Ingangseisen Afstudeerrichting BFW en Farmacie

De Afstudeerrichting BFW en Farmacie is uitsluitend toegankelijk voor BFW-studenten die voldoen aan de volgende criteria: in of na september 2013 gestart met hun opleiding BFW, aantoonbare motivatie, professionele studiehouding, goede communicatieve vaardigheden, goede beheersing van de Nederlandse Taal. De selectieprocedure voor de Afstudeerrichting BFW en Farmacie wordt in april 2016 afgerond.

Programma

BFW-studenten van de Afstudeerrichting Farmacie volgen het algemene programma van de opleiding BFW met uitzondering van de vrije keuzeruimte. In plaats van de vrije keuzeruimte kent de Afstudeerrichting Farmacie een verplicht integraal vakkenpakket Farmacie van in totaal 30 EC dat de volgende vakken omvat:

Verplicht vakkenpakket Farmacie	niveau	EC
Apotheekbereidingen en Analyse	300	11
Apotheker en Maatschappij	300	4
Farmaceutische technologie	300	5
Farmacie en Kwaliteit	300	4
Farmacotherapie	300	6
Totaal		30

Het vakkenpakket Farmacie wordt uitsluitend aangeboden aan BFW-studenten van de Afstudeerrichting Farmacie en aan BFW-studenten die in het academisch jaar 2015-2016 zijn begonnen met het pilot Keuzevakkenpakket Farmacie en dit pakket nog niet volledig hebben afgerond.

²³ Studenten die het in het academisch jaar 2015-2016 als pilot aangeboden Keuzepakket Farmacie hebben gevolgd en dit pakket na 1 september 2016 afronden, of eerder hebben afgerond maar na 1 september 2016 afstuderen, hebben eveneens de mogelijkheid om af te studeren met de Afstudeerrichting BFW en Farmacie.

BSc opleiding Biologie

Crohonummer 56860

De opleiding *Biologie* wordt in Leiden verzorgd door het Institute of Biology Leiden (IBL), het Centrum voor Milieuwetenschappen Leiden (CML) en Naturalis Biodiversity Centre.

Het bachelorprogramma Biologie omvat drie jaar (180 EC). Het bachelorprogramma beoogt het bijbrengen van kennis, vaardigheden en inzicht in biologische en aangrenzende vakgebieden, het aankweken van een wetenschappelijke attitude en kennismaking met wetenschappelijk onderzoek via het concept van “studeren in een onderzoeksomgeving”.

De drie jaar van de bacheloropleiding zijn verdeeld in een eerste jaar (de propedeuse) bestaande uit een breed en uniform programma van 60 EC gevolgd door twee jaren met veel keuzemogelijkheden.

Studenten kunnen in het tweede jaar kiezen uit keuzevakken. Het derde jaar van de opleiding biedt de ruimte tot het volgen van een minor of het opdoen van internationale ervaring middels deelname aan een universitair uitwisselingsprogramma. De opleiding biologie biedt drie minoren aan in het derde studiejaar, te weten Biodiversity and Natural Environment, Human Evolution en Molecular Biotechnology. De bacheloropleiding wordt afgesloten met een zelfstandig uitgevoerd onderzoek binnen een van de onderzoeksgroepen van de biologie.

Studenten die het programma afronden ontvangen een diploma Bachelor of Science in Biologie, waarmee zij kunnen instromen in een aansluitende masteropleiding of de arbeidsmarkt. Studenten met een Leidse Bachelor of Science Biologie kunnen instromen in elke specialisatie de Leidse masteropleiding Biology ongeacht de gemaakte keuzes tijdens de bacheloropleiding.

1e jaar (2016-2017) – 60 EC

	Niveau	EC
--	---------------	-----------

Studieloopbaanoriëntatie	100	0
--------------------------	-----	---

Semester 1

Blok 1: Fundamenten van het Leven(13 EC)

Basiswiskunde	100	1
Basispracticum 1	100	4
Chemie van het Leven 1	100	3
Introductie en Veiligheid	100	0
Moleculaire Genetica 1	100	5

Blok 2: De Cel (13 EC)

Basispracticum 2	100	3
Celbiologie	200	3
Celfysiologie	200	3
Microbiologie	200	3
Project Moleculaire en Cellulaire Biologie	100	1

Blok 3: Project popularisering van Wetenschap (4 EC)

Populair Wetenschappelijk Schrijven	100	2
Boekproject	100	2

Semester 2

Blok 4: Tree of Life (13 EC)

	Niveau	EC
--	---------------	-----------

Biodiversiteit Plant en Fylogenie	100	7
Evolutie	100	2
Biodiversiteit Dier	100	4

Blok 5: Het organisme (6 EC)

Biologie van het Organisme Plant	200	2
Biologie van het Organisme Dier	200	4

Blok 6: Het organisme en omgeving (11 EC)

Ecologie, Gedrag en Milieu	200	3
Excursies Flora & Fauna	100	2
Statistiek	200	4
Project Ecologie, Biodiversiteit en Gedrag	200	2

2^e jaar (2016-2017) – 60 EC

Verplichte onderdelen

	Niveau	EC
Bio-ethiek	200	4
Mondelinge Presentatievaardigheden (LPC-1)	100	3
On being a Scientist	200	3
Studieloopbaanoriëntatie	100	1

Keuzeonderdelen

	Niveau	EC
Biochemie	200	6
Biodiversiteit 1 – Taxa in Ruimte en Tijd (theorie)	200	5
Biodiversiteit 2 – Taxa in Ruimte en Tijd (praktijk)	200	3
Celbiologie en kanker	300	3
Chemie van het Leven 2	100	3
Ecologie en Milieu	300	5
Evolutionaire Analyse	300	6
Flora excursie	200	2
Gedragsbiologie	300	6
Immunobiologie	300	3
Microbial Evolution & Ecology	300	5
Microscopie en Imaging	300	6
Milieubiologie	200	3
Ministage Ecologie	300	4
Moleculaire Biologie	200	6
Moleculaire Genetica 2	300	5
Moleculaire Microbiologie	300	6
Moleculaire Technieken	300	3
Systems Biology	300	6
Veldonderzoek Gedragsbiologie	200	6
Veldonderzoek Milieubiologie	200	6
Zoölogie en Ontwikkelingsbiologie	200	6

Keuzeonderdelen mogen vervangen worden door assistentschappen bij practica van de propedeuse. Hiervoor dient vóóraf goedkeuring te worden verkregen van de examencommissie, d.m.v. het indienen van een verzoekschrift in uSis. De regels voor assistentschappen zijn geformuleerd in de Bijlage bij de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

3^e jaar (2015-2016)

Tot het 3^e-jaarsprogramma (totaal 60 EC) behoren in ieder geval de volgende onderdelen:

	Niveau	EC
Keuzeruimte	200-400	30
General Research Skills	400	5
On being a scientist, part 2	200	1
Studieloopbaanoriëntatie	300	0
Bachelor Research Project	400	24

De keuzeruimte kan worden ingevuld met:

- een minor uit het aanbod van de Universiteit Leiden, TU Delft, of Erasmus Universiteit Rotterdam; of
- een individueel samengesteld pakket, b.v. assistentschappen, onderdelen van een minor, vakken in het buitenland in het kader van een universitair uitwisselingsprogramma of vakken bij een andere opleiding en/of universiteit. Voor een individueel samengesteld pakket is vooraf toestemming van de examencommissie vereist. De examencommissie zal toetsen op niveau en samenhang.

De vrije keuzeruimte bedraagt 30 EC. De regels voor assistentschappen zijn geformuleerd in de Bijlage bij de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

Bachelor Research Project

Het Bachelor Research Project dient plaats te vinden binnen één van de onderzoeksgroepen van de opleiding Biologie van de Universiteit Leiden, met inbegrip van het Centrum voor Milieuwetenschappen Leiden en Naturalis Biodiversity Center. Na goedkeuring door de examencommissie kunnen stages met een biologisch karakter ook plaatsvinden binnen het Leids Universitair Medisch Centrum of binnen een van de overige instituten van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen.

De regels voor scriptie en research project zijn geformuleerd in de Bijlage bij de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

Universiteit Leiden

Bijlage 2
Studieprogramma's van de
Minoren

Minor Science and Research Based Business

De minor wordt in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

Bij de minor 'Science and Research Based Business' ontwikkel je inzichten en vaardigheden op het gebied van management, business development, en entrepreneurship. De nadruk van de minor ligt op ondernemerschap op het grensvlak van science en business. Het curriculum is verder gericht op het in de praktijk brengen van het lesmateriaal en bij uitstek geschikt voor science studenten die een carrière in het bedrijfsleven overwegen.

Je ontwikkelt:

- Basiskennis omtrent bedrijfskundige concepten en theorieën met een focus op vraagstukken omtrent de ontwikkeling van commerciële onderzoeks-gedreven projecten.
- Inzicht in de relatie tussen science, research en business;
- Zicht op carrièreperspectieven op het grensvlak van science en business;
- Basisvaardigheden in het toepassen van concepten en theorieën die van belang zijn bij het ontwikkelen van strategische, marketing, project management, en financiële aspecten van onderzoeks-gedreven ondernemerschap.
- Ervaring met het onderkennen, beoordelen en ontwikkelen van concrete business opportuniteiten d.m.v. het schrijven van een business plan.

Programma

Het programma van deze minor is opgebouwd uit twee fulltime cursussen:

	Niveau	EC
Management Fundamentals, the Bachelor Edition	300	15
New Technology Ventures	300	15

De cursussen zijn ook los te volgen als keuzevak in het derde jaar van de Bachelor (15 EC per cursus).

Taal

De minor wordt gegeven in het Engels.

Toegankelijkheid

Deelname aan deze minor is gebonden aan selectie. Studenten worden geselecteerd op basis van motivatie, tevens wordt er gestreefd naar een gebalanceerde achtergrond van studierichtingen. Na registratie in uSis ontvangen studenten instructies over het selectieproces.

Bevoegdheid

De minor wordt in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

De minor wordt aangeboden onder de bevoegdheid van de gemandateerde examencommissie van de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen.

Minor Biodiversity and Natural Environment

Biodiversity refers to the variety of life forms within species, between species and within and between landscapes, ecosystems or the whole planet. Biodiversity can thus be described at the genetic, species or ecosystem level. For both theoretical and practical reasons biodiversity is measured as the number of taxa, and in particular of species. There are approximately 7-12 million species of which circa 1.9 million are described. Biodiversity is under pressure. It is generally assumed that a reduction of biodiversity is undesirable and should be prevented. Is the disappearance of species really undesirable and if so, can we counteract further deterioration of biodiversity?

In order to answer these questions we have to examine in more detail what biodiversity actually represents and how it can be mapped. In addition it is important to study how biodiversity evolved and which are the important processes that determine the level of biodiversity in today's ecosystems. By analyzing the processes that take place in ecosystems we will investigate how biodiversity is threatened, for example as a result of human intervention or unintentional introduction of invasive species. We shall study how species decline is related to life-history traits. In addition we will investigate the impact of newly introduced species or genes on current biodiversity in the Netherlands.

Human intervention and the introduction of new species do not necessarily have only negative effects on biodiversity. It can also lead to "novel ecosystems" for example in urban and agricultural areas. Species can adapt and be successful in these new habitats. How we should value these new systems is a question of often heated debates. In this minor you will be challenged to take position on these matters.

Programme

	Level	EC
Patterns in Biodiversity	300	15
Evolutionary Developments and Environmental Processes	400	15

The course Patterns in Biodiversity can also be followed as a separate component of 15 EC. To take part in the course Evolutionary Developments and Environmental Processes (15 EC) students must have followed the previous course Patterns of Biodiversity (entry requirement).

Language

The minor will be taught in English.

Accessibility

The minor is open to students with an interest in Biodiversity and Natural Environment. Students can be invited for an initial interview with the coordinator of the minor and may be asked to study selected parts of textbooks before the start of the minor.

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 15 and a maximum capacity of 35 participants.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Institute of Biology Leiden (IBL).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Biology.

Minor Molecular Biotechnology

The global biotechnology industry enjoys more success and influence than ever before. Their innovations continue to improve the lives of people worldwide. Industrial biotechnology uses biological systems for the production of, among others, antibiotics, pharmaceuticals, anti-tumor agents, anti-clotting factors, antibodies, but also food additives and biofuels. This minor provides a comprehensive overview of the fascinating field of modern biotechnology. The discovery, exploitation and commercialization of some of our best natural products will be discussed including legal aspects of patenting. The students will familiarize themselves with the biotechnology-oriented research that is carried out at our University and in the Leiden Bioscience Park. In the last part of the minor, students will bring their theoretical background into practice in a course aiming to solve a biotechnology-oriented problem with modern genetic engineering approaches. This minor provides a sound basis for students aiming for a future in biotechnology.

Programme

	Level	EC
Exploitation of Natural Products	300	6
Biotechnology: from Gene to Biobased Product	300	6
Medical Biotechnology 1	300	3
Medical Biotechnology 2	300	3
Molecular Design: Biotechnology-oriented Engineering of Life	400	12

Students can choose to follow the first half of the minor (Exploitation of Natural Products, Biotechnology: from Gene to Biobased Product and Medical Biotechnology 1) in total 15 ECTS. These courses will give a broad theoretical insight in the field of biotechnology. It is not possible to only follow the second half of the Minor program, as the information provided in the first half of the Minor is critical for the course Molecular Design: Biotechnology-oriented Engineering of Life.

Language

The minor will be taught in English.

Accessibility

The minor is open to students with a keen interest and preferably a sound background in molecular biology and genetics, e.g. students from Biology, Bio-Pharmaceutical Sciences, Medicine, Life Science and Technology, Molecular Science and Technology and Biomedical Sciences.

Students from other disciplines interested in the minor can be admitted after an interview to evaluate their motivation. In case of a lack of background in molecular biology, students can be asked to study selected parts of textbooks before the start of the minor.

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 15 and a maximum capacity of 50 participants for the first 15 EC and a maximum capacity of 32 participants for the second 15 EC.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Institute of Biology Leiden (IBL).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Biology.

Minor Human Evolution

Human evolution concerns the species *Homo sapiens* and its evolution from other hominin lineages. Not only is human evolution of great intrinsic interest, but it also has important implications for our understanding of human behaviour, health, disease and ageing. This minor Human Evolution is wide-ranging and multidisciplinary, covering the descent of man, the evolution of the anatomy and physiology of the human body, of disease, aging, language and culture. The course provides a deep insight into human evolution bringing together evidence from different disciplines such as evolutionary biology, genetics, medicine, archaeology and psychology. With an interdisciplinary approach subjects of these disciplines are integrated into one coherent course on human evolution.

Programme

	Level	EC
The Evolution of Ageing and Disease	300	15
Biological Aspects of Human Evolution	400	15

The course The Evolution of Ageing and Disease can also be followed as a separate component of 15 EC. To take part in the course Biological Aspects of Human Evolution (15 EC) students must have followed the previous course The Evolution of Ageing and Disease (entry requirement).

Language

The minor will be taught in English.

Accessibility

The minor is accessible to all students. The first week is designed to clear deficiencies with an introduction into evolutionary biology and/or into medical practice.

Students from Biology, Medicine and Archeology have priority. Apart from these students, students from abroad have priority above other students.

With the exception of students from Biology, Medicine or Archeology, students can be interviewed to evaluate their motivation.

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 15 and a maximum capacity of 30 participants.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Institute of Biology Leiden (IBL).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Biology.

Minor Quantative Biology

Biology is developing rapidly from a mere descriptive science to a predictive science, like physics and chemistry. In this transition a quantitative approach is adopted in which mathematical and computational methods and techniques are integrated with experimental research. Accordingly, the life sciences are currently among the prominent fields of interest in applied mathematics.

The enormous amount of genetic data that has become available in the last couple of years has focused mainly on entire organisms or stadia of development, resulting in biologists being mainly acquainted with statistical analysis methods from bioinformatics. Improvement of microscopy techniques has enabled the tracking in time of biological mechanisms at great detail, both in space and time. One may think of the translocation of signaling proteins or metabolites within the cell (PINs, auxin, NF-k-B, Delta-Notch), motility of cells and the measurement of forces that these exert on their environment. For understanding of these data sets knowledge of dynamical mathematical modeling is required. The growing field of quantitative biology is operating precisely where biology, mathematics and computational science meet.

This interdisciplinary minor, offered in the Faculty of Science as a collaborative effort between Biology and Mathematics, introduces participants to these recent developments and provides them with the basic skills, knowledge and experience required for working in this field or for benefiting best from its approach to experimental life science research. Students will gain the skills to work in and contribute to multidisciplinary team research, starting from their own scientific background and strengths, combining dynamical mathematical modeling, simulation, and experimental research effectively in future research.

Programme

		Level	EC
QB1a	Elementary and practical biology and methods for non-biologists	200	3 ¹
QB1b	Elementary and practical mathematics for non-mathematicians	200	3 ¹
QB2	Physics and chemistry for biodynamic modelling	300	6
QB3	Multiscale Mathematical Biology	400	6
QB4	Cases from research practice	300	3
QB5	Innovative Research Ideas	400	3
QB6	Interdisciplinary Research Training	400	9

¹ Students follow only one of the courses QB1a and QB1b, the one most fit in view of their educational background to give all participants a good starting position with respect to their knowledge of biology or mathematics.

The programme has 30 EC in total. Participants may pursue 15 EC variants.

The following are possible:

- Theoretical Variant: combination of QB1a/b, QB2 and QB3;
- Explorative Variant: combination of QB1a/b, one of the two courses QB2 or QB3, and QB4 and QB5

Language

The minor will be taught in English.

Accessibility

The minor is open to students with a keen interest in mathematical modeling and life science. Affinity with mathematics is desirable. Knowledge of mathematics at the level of VWO Eindexamen Wiskunde B is required. The course starts with lectures designed to clear deficiencies in mathematics and biology. In the admission procedure one aims at a good balance between students from life science and mathematically oriented studies. Students can be invited to an initial interview with the coordinator of the minor and may be asked to study selected parts of textbooks before the start of the minor

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 4 and a maximum capacity of 16 participants following the 30 EC full programme. A maximum number of 8 additional participants following a 15 EC variant can be admitted.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Mathematical Institute (MI).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Mathematics.

Minor Sustainable Development

Sustainable Development is a well-known concept, but what exactly does it mean? Sustainable Development is a form of development that preserves a sound ecological and social basis for society. This requires awareness of problems like climate change, loss of natural habitats, pollution and soil degradation. But Sustainable Development is also a platform for innovative ideas and practices of habitat development, circular economy approaches for products and cities, corporate social responsibility and globalization and anti-globalization, in the Netherlands, in developing countries and worldwide.

This minor addresses all of these issues from a unique interdisciplinary perspective, as it invites students to learn to tackle the problems by first analysing their own views and role regarding the sustainable development issues. Students will then be confronted with a wide range of scientific views and solution strategies, which they will be asked to analyse critically. The program will be taught by CML, but will feature contributions from many others at Leiden University and from society at large.

Learning objectives

After completing the minor Sustainable Development, students will be able to:

1. Describe the world as a complex system of cycles and processes, and explain how that affects sustainability challenges;
2. Use theory, factual knowledge and a system's perspective to explain the drivers of sustainability challenges and how they interact with economy, culture and biodiversity;
3. Analyse complex sustainability problems using various methodologies, and use the results to propose well-founded and creative ideas for solutions;
4. Identify how the knowledge and skills of your major programme can contribute to managing and solving sustainability challenges; and
5. Recognise the value of the interdisciplinarity of the field of Sustainable Development by integrating different perspectives and sensitively interacting with people with different backgrounds.

Programme

	Level	EC
Sustainable Development Big Issues New Answers	300	15
Designing Sustainability Solutions	300	8
<i>Choice one of the two options below:</i>		
Area Study Sustainability Netherlands	300	7
Area Study Sustainability Philippines ²	300	10

Language

The minor will be taught in English.

² The Area Study Sustainability Philippines is organised by the Social Sciences department of Cultural Anthropology. A selection of 5-8 minor students can join this course, based on their motivation letter and performance in the minor courses.

Accessibility

The minor Sustainable Development is designed for 3rd year bachelors students from all degree programmes with an interest in Sustainable Development. All students will be asked to write a motivation letter.

The courses *Big Issues New Answers* can also be chosen as an elective of 15 EC.

To take part in the course *Designing Sustainability Solutions*, students must have followed the previous course *Big Issues New Answers*.

To take part in the course *Area Study Sustainability Netherlands*, students must have followed the previous courses *Big Issues New Answers* and *Designing Sustainability Solutions*.

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 15 and a maximum capacity of 60 participants.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Institute of Environmental Sciences (CML) and the Faculty of Social and Behavioural Sciences, Cultural Anthropology and Development Sociology .

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Industrial Ecology.

The International Course on Water Issues and Water Management in the Philippines is provided under authority of the Board of Examiners Cultural Anthropology.

Minor Modern Drug Discovery

How are new drugs developed? This question is central to the Minor, which covers the entire trajectory from disease to drug molecule and vice versa. The various research groups involved offer a complementary and interdisciplinary perspective by connecting the diverse subjects in drug development into a coherent Minor. The main goal is to provide insight into novel drugs and their targets within the body. Students learn how to design, synthesize, formulate, administer and test a drug molecule before it may serve as 'lead' molecule for a future drug. These may be small molecules but also therapeutic proteins or vaccines may be considered. Moreover, (novel) targets are studied intensely via 'omics' approaches and bio-analysis of drugs.

The following subjects are addressed:

- disease and molecular defects
- 'omics' approaches
- bio-analysis of drugs and their targets
- formulation of drug molecules
- administration of drugs
- receptor- and enzyme systems
- synthetic approaches
- biological testing

These important parts are studied both in theory as well as in practice during the Minor programme. Based on interdisciplinary examples students learn various ways to identify and/or produce new 'lead' molecules that may serve as a basis for the development of new drug therapies.

Programme

	Level	EC
Drug Delivery Technology	300	5
Modern Analytical Approaches to Drug Discovery	300	5
Bioorganic Synthesis	300	5
Medicinal Chemistry	300	5
Molecular Defects in Human Diseases	300	5
Synthetic Organic Chemistry	400	5
Total		30

This minor consists of integrated courses and is meant to deepen the insight into drug discovery and development. The programme cannot be split into two parts of 15 EC.

Language

When international students participate in the minor, the programme will be taught in English.

Accessibility

Admission criteria apply to this minor (see bijlage 3 of this Onderwijs- en Examenregeling). This minor is only accessible to students in Bio-Pharmaceutical Sciences, Life Science & Technology and Molecular Science & Technology. In addition, a placement procedure applies to this minor (see bijlage 4 of this OER).

Number of participants

The minor has a minimum number of participants of 10 and a maximum capacity of 30 participants.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Leiden Academic Centre for Drug Research (LACDR) and the Leiden Institute of Chemistry (LIC).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Bio-Pharmaceutical Sciences.

Minor Disease, Signaling and Drug Targets

This Minor is focused on basic scientific research required for discovery of new drug targets and development of new drugs. Cancer and Cardiovascular disease are discussed as important examples of progressive diseases which contribute substantially to morbidity and mortality in the ageing population.

Chronic progressive diseases result from changes at the cellular level that disturb the biology of healthy tissue. Dissection of the primary molecular mechanisms that underlie both the initiation as well as progression of disease processes leads to the identification of novel targets for drug intervention. The regulation of cell biological processes occurs by complex, cell specific signal transduction cascades both within affected cells as well as between different cell types in the affected tissue and/or organism.

Goal of this minor is to provide insight into general signal transduction pathways and how these pathways are altered in disease. It also shows how these alterations in signaling can be dissected using state-of-the-art (molecular biological) techniques and how fundamental research of these processes can be used for the discovery of new drug targets.

Moreover, this minor also shows how insights in the changes in molecular pathways of disease constitute the basis for the identification of biomarkers that can be used for monitoring disease progression in patients. This is important for the development of new drugs aiming at modification of disease progression. Mechanism-based pharmacokinetic, pharmacodynamic, and disease progression models are presented which, in combination with new biomarkers, constitute a novel scientific basis to assess the effects of novel drug treatments in clinical trials.

Programme

	Level	EC
Cellular Signal Transduction	300	5
Molecular Defects in Human Diseases	300	5
Omics technologies and data analysis in drug discovery (<i>voorheen</i> Pharmacogenomics)	300	5
Therapeutic Modulation of Atherosclerosis	300	5
Systems Pharmacology	300	5
Signal Transduction and Therapy of Cancer	300	5
Cellular Signal Transduction	300	5
Total		30

This minor consists of integrated courses and cannot be split into two parts of 15 EC.

Language

When international students participate in the minor, the programme will be taught in English.

Accessibility

Admission criteria apply to this minor (see bijlage 3 of this Onderwijs- en Examenregeling) and is particularly suitable for students in Bio-Pharmaceutical Sciences, Biology, Biomedical Sciences and Life Science & Technology. In addition, a placement procedure applies to this minor (see bijlage 4 of this 'Onderwijs- en Examenregeling').

Number of participants

The minor has a maximum capacity of 40 participants.

Authority

The minor is taught in Leiden by the Leiden Academic Centre for Drug Research (LACDR).

The minor is provided under the authority of the Board of Examiners Bio-Pharmaceutical Sciences.

Minor Data Science

De minor geeft een toegankelijke introductie tot de theorie en praktijk van Data Science. Studenten leren de basis van data analyse en patroonherkenning in grote gegevensverzamelingen, het interpreteren en visualiseren van de gevonden informatie, en juridische ontwikkelingen rond ICT en internet.

Gezien het onderwerp verwachten we affiniteit met computers. Hoewel we denken dat het programma interessant is voor een breed spectrum van studenten van de Universiteit zal niet iedereen direct voldoende 'hands-on' programmeervaardigheid hebben om de praktijkopdrachten te maken. Het is daarom mogelijk om een van de vakken te vervangen door een inleiding programmeren. Daarnaast het mogelijk om een verkort programma van 15 EC te volgen als keuzepakket.

Programma

Kernvakken	niveau	Minor Keuzepakket	
		EC	EC
Data Mining	200	6	3
Databases	200	6	3 of 0
Kunstmatige Intelligentie	200	6	3
Cyberspace & Cyberlaw	300	5	5
Business Intelligence & Process Modelling (BIPM)	300	6	0 of 3
Essay / Opdracht	300	1	1
Totaal		30	15
Schakelvakken			
Programmeermethoden	100	6	
Statistiek	200	6	6

Minor (30 EC)

Het volledige minorprogramma bestaat uit de hierboven genoemde vakken en wordt afgesloten met een afrondende theoretische (essay) of praktische opdracht gemaakt. De kernvakken bestaan uit een theoretisch en een praktisch gedeelte.

Schakelvakken

Studenten die geen programmeerervaring hebben dienen het vak Programmeermethoden, in plaats van Business Intelligence & Process Modelling of Databases, volgen.

Studenten die geen basisvak in Statistiek in hun vooropleiding hebben, dienen het vak Statistiek in hun programma op te nemen. Indien Statistiek onderdeel van het programma is, mag van het vak Business Intelligence & Process Modelling of Databases de 3 EC variant gekozen worden.

Keuzepakket (15 EC)

Voor studenten die slechts 15 EC keuzeruimte in hun programma hebben, of liever geen praktisch (programmeer)werk willen doen, is er de mogelijkheid om een beperkte variant van de Informaticavakken te volgen, dus zonder practicum. Zij volgen dan Cyberspace & Cyberlaw, en 3 EC variant van Data Mining, Kunstmatige Intelligentie en (naar keuze) BIPM of Databases. Het is ook een optie om Statistiek te kiezen.

Taal

In principe wordt de minor in het Nederlands aangeboden. Een aantal vakken kan, afhankelijk van de docent, in het Engels gegeven worden.

Toegankelijkheid

De minor is toegankelijk voor derdejaars bachelor studenten met interesse in 'Data Science' en computers. Om het exacte programma van de student vast te stellen op basis van ervaring en belangstelling is een intakegesprek met de minor-coördinator verplicht.

Bevoegdheid

De minor wordt in Leiden verzorgd door het Leiden Institute of Advanced Computer Science (LIACS).

De minor wordt aangeboden onder de bevoegdheid van de Examencommissie Informatica.

Het vak Cyberspace & Cyberlaw valt onder verantwoordelijkheid van de Examencommissie van de Bachelor Rechtsgeleerdheid. Het vak wordt verzorgd door de Faculteit Rechten en tevens is onderdeel van de minor Internetrecht.

Universiteit Leiden

Bijlage 3

Vooropleidingseisen van de Bacheloropleidingen en Minoren

Vooropleidingseisen Bacheloropleidingen

Om te worden toegelaten tot de bacheloropleiding dient de student een Nederlands diploma Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (VWO) te bezitten met het profiel zoals hieronder vermeld:

Wiskunde: profiel Natuur en Techniek of een van de andere profielen met aanvulling wiskunde B.

Informatica: profiel Natuur en Techniek of een van de andere profielen met aanvulling wiskunde B.

Sterrenkunde: profiel Natuur en Techniek of een van de andere profielen met aanvulling wiskunde B alsmede natuurkunde.

Natuurkunde: profiel Natuur en Techniek of een van de andere profielen met aanvulling wiskunde B alsmede natuurkunde.

Bio-Farmaceutische wetenschappen: profiel Natuur en Techniek of profiel Natuur en Gezondheid of profiel Economie en Maatschappij met aanvulling biologie, natuurkunde en scheikunde.

Biologie: profiel Natuur en Gezondheid met natuurkunde of profiel Natuur en Techniek met aanvulling biologie.

Het faculteitsbestuur kan een bewijs van toelating tot een BSc opleiding verstrekken aan degene die niet beschikt over het hierboven genoemde VWO-diploma met het juiste profiel of niet voldoet aan de genoemde aanvullende eisen, zulks ter beoordeling van de toelatingscommissie voor de betreffende opleiding zonedig gehoord de deskundige van het 'Admissions Office' van Studenten- en Onderwijszaken van de Universiteit Leiden.

Studenten die een verzoek om toelating tot de BSc opleiding willen doen dienen zich daartoe te melden bij de facultaire studenten administratie, het Educatief Centrum van de faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen..

Een bewijs van toelating is geldig tot en met 31 augustus van het eerstvolgende gehele collegejaar dat volgt op de datum van afgifte van het toelatingsbesluit.

Om vast te stellen of personen die niet voldoen aan de vooropleidingseis zoals vermeld in de wet, blijk geven van geschiktheid voor het onderwijs in een van de genoemde opleidingen kunnen toetsen worden opgelegd. Mogelijke toetsvakken zijn de vakken Wiskunde A of B, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie, maar ook Engels kan door de betreffende examencommissie noodzakelijk worden geacht. Het aantal op te leggen toetsen hangt af van de genoten vooropleiding. Ook factoren als werkervaring zullen mede bepalend zijn. De eisen die gesteld worden aan de vakken waarin een toets moet worden afgelegd, zijn als volgt:

Wiskunde A of B, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie

Van de kandidaten wordt verwacht dat zij de leerstof van een gangbaar leerboek voor het VWO in zijn geheel beheersen.

Engels

De kandidaat moet in staat zijn de inhoud van enkele bladzijden van een Engels leerboek dat in het eerste jaar voor de desbetreffende studierichting wordt gebruikt, weer te geven.

Om vast te stellen welke toetsen moeten worden afgelegd zal de studieadviseur contact opnemen met de kandidaat. De studieadviseur peilt de kennis van de kandidaat en stelt aan de hand daarvan de toetsinhoud vast (in het ongunstigste geval kan reeds op grond van dit

gesprek afwijzend over de aanvraag worden geadviseerd) en introduceert de kandidaat bij de docent(en) die de toets(en) afnemen.

Zodra de kandidaat meent de toetsinhoud voldoende te beheersen, maakt hij/zij een afspraak met de toetsafnemer. Iedere toets kan ten hoogste éénmaal opnieuw worden afgelegd, doch niet binnen een bepaalde termijn die door de toetsafnemer is vastgesteld op grond van het resultaat van de eerste toets; deze termijn is niet langer dan 3 maanden. Met goed gevolg afgelegde toetsen behouden hun geldigheid gedurende vijf jaren, ook indien het faculteitsbestuur besluit het toelatingsverzoek af te wijzen. Een volgend verzoek om toelating wordt niet eerder in behandeling genomen dan één jaar na de datum van het vorige besluit van het faculteitsbestuur.

Indien een student is toegelaten tot de opleiding kan de examencommissie de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinerator, vrijstelling verlenen van verplichte curriculum onderdelen, indien de student:

hetzij een qua inhoud en niveau overeenkomstig onderdeel van een opleiding heeft voltooid;

hetzij aantoonbaar door werk- c.q. beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot het desbetreffende onderdeel.

Vooropleidingseisen Minoren

Een minor kan pas worden gevolgd nadat alle onderwijsonderdelen uit de propedeuse van de hoofdopleiding waarvoor de student staat ingeschreven met een positief resultaat zijn behaald of het propedeusediploma is verkregen.

Minor

Modern Drug Discovery

Voor de minor *Modern Drug Discovery* geldt als ingangseis dat het vak Organische Chemie 2, Chemische Biologie 1, of een hieraan gelijkwaardig vak, met goed gevolg is afgerond. Deze minor is tevens alleen toegankelijk voor studenten Bio-Farmaceutische Wetenschappen, Life Science & Technology en Molecular Science & Technology.

Minor

Disease, Signaling and Drug Targets

Voor de minor *Disease, Signaling and Drug Targets* geldt als ingangseis dat het vak Thema Effecten van Geneesmiddelen 1, het vak Life Sciences, of een hieraan gelijkwaardig vak, met goed gevolg is afgerond.

Minor

Biodiversity and Natural Environment

Voor de minor *Biodiversity and Natural Environment* kunnen studenten worden uitgenodigd voor een interview met de coördinator van de minor. De student kan gevraagd worden voor de start van de minor geselecteerde delen van tekstboeken te bestuderen.

Minor

Molecular Biotechnology

De minor *Molecular Biotechnology* is toegankelijk voor studenten met een achtergrond in moleculaire biologie en genetica, zoals studenten Biologie, Bio-Farmaceutische Wetenschappen, Life Science and Technology, Molecular Science and Technology en Biomedische Wetenschappen.

Studenten afkomstig uit andere disciplines kunnen worden toegelaten na een interview waarbij de motivatie vastgesteld wordt. In het geval dat er een gebrek aan kennis op het gebied van de moleculaire biologie is vastgesteld, kan de student gevraagd worden voor de start van de minor geselecteerde delen van tekstboeken te bestuderen.

Minor

Human Evolution

De minor is toegankelijk voor studenten met een sterke interesse in Human Evolution. De minor is in het bijzonder geschikt voor studenten Biologie, Life Sciences and Technology, Molecular Science and Technology, Biofarmaceutische Wetenschappen, Biomedische Wetenschappen, Geneeskunde en Archeologie. Overige geïnteresseerde studenten zijn ook welkom.